

**Informacja do BIP o wynikach kontroli doraźnej
Ośrodka Adopcyjnego Caritas Diecezji Bydgoskiej im. Św. Jana Pawła II
ul. Cienista 2 , 85 819 Bydgoszcz**

sporządzona w oparciu o Ustawę z dnia 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 z późn. zm.) art. 4 ust.1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 ppkt a

I. Cel kontroli:

Ocena prawidłowości procedur adopcyjnych

II. Czas przeprowadzenia kontroli:

W dniach 6 i 12 maja 2016 roku.

III. Ustalenia kontroli

Ośrodek Adopcyjny Caritas Diecezji Bydgoskiej im. Św. Jana Pawła II w Bydgoszczy (zwanym dalej OA Caritas lub Ośrodek Adopcyjny) działa jako jednostka organizacyjna Caritas Diecezji Bydgoskiej. Ośrodkiem kieruje Dyrektor Caritas Diecezji Bydgoskiej powołany dekretem Jego Ekscelencji Biskupa Bydgoskiego. Szczegółowe zadania oraz organizację działania, w tym godziny pracy Ośrodka Adopcyjnego określa regulamin organizacyjny tego ośrodka zatwierdzony w dniu 1.10.2015 r. Ośrodek posiada umowę Nr UM_SZ.606.1.013.2015 o wsparcie realizacji zadania publicznego pod nazwą „Potrzebuję rodziców od zaraz ”- działania Ośrodka Adopcyjnego Caritas Diecezji Bydgoskiej im. Jana Pawła II, zawartą w dniu 9 marca 2015 r. pomiędzy Województwem Kujawsko - Pomorskim z siedzibą w Toruniu reprezentowanym przez Piotra Całbeckiego Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Zbigniewa Ostrowskiego Wicemarszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego a Caritas Diecezji Bydgoskiej z siedzibą w Bydgoszczy reprezentowanym przez Ks. Wojciecha Przybyłę Dyrektora Caritas Diecezji Bydgoskiej.

Aktualna umowa obowiązuje od dnia 01.01.2015 r. do 31.12.2019 r. Planowaną dotację zadania określono na kwotę 320 480 zł. Działania Ośrodka są współfinansowane przez Urząd Marszałkowski w wysokości 50% całkowitych kosztów. Wymagany jest 50% wkład własny Caritas Diecezji Bydgoskiej.

Działalność Ośrodka porządkują przyjęte i obowiązujące procedury i regulaminy:

1. Regulamin Komisji Kwalifikacyjnej Ośrodka Adopcyjnego Caritas Diecezji Bydgoskiej.
2. Procedura przygotowań dla kandydatów zgłaszających gotowość przysposobienia w Ośrodku Adopcyjnym Caritas Diecezji Bydgoskiej im. Św. Jana Pawła II w Bydgoszczy.
3. Podstawowa procedura działań w sprawie adopcji na oddziale położniczym i noworodkowym.
4. Procedura zabezpieczenia medyczno-prawnego noworodka pozostawionego w „oknie życia” w Bydgoszczy, ul. Gdańska 56, Klasztor Sióstr Klarysek od Wieczystej Adoracji.

Baza lokalowa

Lokal Ośrodka składa się z następujących pomieszczeń:

1. gabinet psychologiczno-pedagogiczny - przeznaczony do diagnozy pedagogiczno-psychologicznej oraz spotkań indywidualnych,
2. pokój biurowy - przeznaczony do pracy administracyjno-biurowej, także z miejscem na spotkania indywidualne oraz posiedzenia Komisji Kwalifikacyjnej i zebrania zespołu OA Caritas,
3. sala szkoleniowa - przeznaczona na spotkania grupowe, szkoleniowe, posiedzenia Komisji Kwalifikacyjnej, zebrania zespołu Ośrodka Adopcyjnego,
4. korytarz z poczekalnią,
5. łazienka.

Do dyspozycji Ośrodka są również inne pomieszczenia w budynku Caritas – sala do spotkań grupowych, sala konferencyjna, pokój do spotkań indywidualnych.

Wyposażenie:

1. gabinet - stół, krzesła, 2 metalowe szafy do przechowywania dokumentacji i testów psychologicznych,
2. pokój biurowy - 2 biurka, krzesła, 2 kanapy, 2 fotele, stolik; metalowe szafy kartotekowe do przechowywania dokumentacji, szafka i regał,

3. sala szkoleniowa – krzesła, biurko, stolik, szafka,
4. poczekalnia – kanapa, fotele, stolik.

Sprzęt techniczny – komputer stacjonarny, laptop, drukarka, kserokopiarka, urządzenie wielofunkcyjne, niszczarka dokumentów, fax/telefon – stacjonarny, telefon komórkowy, rzutnik multimedialny, ekran, tablica flipchart, aparat fotograficzny. Ponadto na wyposażeniu Ośrodka Adopcyjnego jest szereg testów psychologicznych służących do diagnozowania kandydatów do przysposobienia oraz dzieci.

Zatrudnienie i kwalifikacje pracowników OA w Bydgoszczy:

1. Kierownik Ośrodka Adopcyjnego – A.R.– zatrudniona w wymiarze 0.75 etatu (30h/tydzień), wykształcenie – mgr pedagogiki, mgr psychologii, studia podyplomowe – Organizacja Pomocy Społecznej; trener programów szkoleniowych dla kandydatów do przysposobienia i opieki zastępczej - Program PRIDE: Adopcja oraz PRIDE: Rodzinna Opieka Zastępcza – certyfikat trenerski 4/2004; trener programu szkoleniowego dla rodziców adopcyjnych i zastępczych: „DZIECKO CZEKA”; I i II stopień kursu Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach; w trakcie kursu podstawowego Terapii Systemowej; szkolenia z zakresu treningów umiejętności wychowawczych,
2. Psycholog/pedagog Ośrodka Adopcyjnego – M.K.– zatrudniona w wymiarze ½ etatu (20h/tydzień) - mgr pedagogiki, mgr psychologii, studia podyplomowe Organizacja Pomocy Społecznej; studia podyplomowe – logopedia; studia podyplomowe – psychodietetyka; trener programów szkoleniowych dla kandydatów do przysposobienia i opieki zastępczej - Program PRIDE: Adopcja oraz PRIDE: Rodzinna Opieka Zastępcza – certyfikat trenerski 6/2004; trener programu szkoleniowego dla rodziców adopcyjnych i zastępczych: „DZIECKO CZEKA”; I i II stopień kursu Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach; w trakcie kursu podstawowego Terapii Systemowej; szkolenia z zakresu treningów umiejętności wychowawczych oraz z zakresu diagnozy i terapii zaburzeń rozwojowych,
3. Psycholog Ośrodka Adopcyjnego – E.S. - zatrudniona w wymiarze ¼ etatu (10h/tydzień) mgr psychologii; szkolenia z zakresu diagnozy dzieci i młodzieży oraz mediacji rodzinnych,
4. Psycholog Ośrodka Adopcyjnego – E.R.- zatrudniona w wymiarze ¼ etatu (10h/tydzień) mgr psychologii; II stopień specjalizacji zawodowej, Studium podyplomowe „Przysposobienie do życia w rodzinie”; biegła w Sądzie Biskupim Diecezji Bydgoskiej.

Zgodnie z Regulaminem Ośrodka Adopcyjnego Caritas Diecezji Bydgoskiej im.Św.Jana Pawła II w Bydgoszczy, OA Caritas działa jako jednostka organizacyjna Caritas Diecezji Bydgoskiej. Ośrodkiem kieruje Dyrektor Caritas Diecezji Bydgoskiej powoływany dekretem Jego Eksencji Biskupa Bydgoskiego. Do realizacji zadań w Ośrodku Adopcyjnym utworzono samodzielne stanowiska pracy podległe Dyrektorowi Caritas Diecezji Bydgoskiej – Kierownika Ośrodka, pedagoga i psychologa. Do zadań Kierownika należy m.im. kierowanie i koordynowanie pracy zespołu pracowników Ośrodka Adopcyjnego oraz nadzór nad realizacją zadań merytorycznych. Kierownik Ośrodka posiada kwalifikacje określone w art.158 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Wszystkie osoby zatrudnione w Ośrodku posiadają wymagane kwalifikacje określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Dokumentacja OA Caritas

Podczas czynności kontrolnych zapoznano się dokumentacją prowadzoną przez Ośrodek Adopcyjny, sprawdzono rejestry oraz dokonano oceny prawidłowości prowadzonych przez Ośrodek procedur adopcyjnych.

Zgodnie z art.161 ustawy o wspieraniu Ośrodek adopcyjny prowadzi:

- 1) Dokumentację dotyczącą:
  - a) kandydatów do przysposobienia dziecka,
  - b) szkoleń osób, o których mowa w lit a.,
  - c) dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia, w tym dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia związanego ze zmianą dotychczasowego miejsca zamieszkania w innym państwie,
  - d) pomocy pedagogicznej, psychologicznej i z zakresu prawa rodzinnego, udzielonej osobom, które przysposobiły dziecko, i rodzinom naturalnym.

Na podstawie przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono, iż w Ośrodku Adopcyjnym prowadzone są rejestry:

1. Rejestr kandydatów do przysposobienia obejmujący: imiona i nazwiska kandydatów, adres zamieszkania, rodzaj sprawy, datę zgłoszenia, datę wywiadu środowiskowego, datę spotkania/szkolenia, uwagi.
2. Rejestr świadectw ukończenia szkolenia obejmujący imię i nazwisko uczestnika szkolenia.
3. Rejestr dzieci zgłoszonych do przysposobienia obejmujący: numer ewidencyjny, imię i nazwisko dziecka, datę i miejsce urodzenia dziecka, nazwisko i imiona rodziców naturalnych, datę zgłoszenia i informację kto zgłosił, sytuację rodzinną, postępowanie adopcyjne.
4. Rejestr dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia obejmujący imię i nazwisko, numer w rejestrze, numer orzeczenia Komisji Kwalifikacyjnej, datę orzeczenia.

Rejestry (kandydatów do przysposobienia oraz dzieci zgłoszonych do przysposobienia) zgodnie z obowiązującym stanem prawnym zostały zgłoszone do GIODO.

Ponadto Ośrodek prowadzi również dokumentację dotyczącą wsparcia i pomocy psychologiczno-pedagogicznej zawierający daty oraz informacje w zakresie udzielanych porad (telefonicznie oraz osobiście).

W ośrodku szkolenia dla kandydatów do przysposobienia dziecka odbywają się na podstawie programu „PRIDE: Adopcja, szkolenia dla kandydatów na rodziców adopcyjnych”, który został zatwierdzony Decyzją Nr4/2012/RA przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w dniu 14 marca 2012 r.

1. Informacje dotyczące dzieci:

Liczba dzieci zgłoszonych do ośrodka adopcyjnego

w 2012 roku	6
w 2013 roku	4
w 2014 roku	13 (w wyniku pracy z matką w 3 przypadkach - dziecko wróciło do rodziny)
w 2015 roku	3 (w wyniku pracy z matką 1 dziecko wróciło do rodziny)

Liczba dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia

w 2012 roku	6
w 2013 roku	3
w 2014 roku	8
w 2015 roku	5

Liczba dzieci niezakwalifikowanych do przysposobienia, przyczyna braku kwalifikacji

w 2012 roku	0
w 2013 roku	0
w 2014 roku	0
w 2015 roku	1 (wycofanie wcześniejszej kwalifikacji – brak zgody opiekuna prawnego na przysposobienie)

Kwalifikacja dziecka do przysposobienia, zgodnie z art.166 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, obejmuje analizę dokumentacji dziecka, w tym analizę jego sytuacji prawnej i medycznej, diagnozę psychologiczną dziecka, określenie specyfiki potrzeb dziecka w kontekście prawidłowego doboru rodziny, ocenę stopnia możliwości nawiązania przez dziecko więzi emocjonalnej w nowej rodzinie, analizę aktualnych więzi dziecka z bliskimi mu osobami oraz analizę sytuacji prawnej rodzeństwa dziecka, a także analizę całości sytuacji dziecka w celu zbadania czy przysposobienie leży w jego najlepszym interesie.

Z uwagi na fakt, iż wszystkie dzieci zgłoszone do ośrodka to noworodki pozostawione w szpitalu przez matki, kwalifikacja przebiega stosownie do wieku dzieci. W latach 2012-2015 tylko raz wycofano kwalifikację, z uwagi na brak zgody opiekuna prawnego.

Decyzje o rozdzieleniu rodzeństwa.

W latach 2012- 2015 Ośrodek nie podejmował żadnej decyzji w zakresie rozdzielenia rodzeństwa.

Liczba adopcji zakończonych przez ośrodek z uwzględnieniem tego czy OA Caritas był jednocześnie odpowiedzialny za zakwalifikowanie dziecka do przysposobienia

w 2012 roku	8 w tym: 5 - kwalifikacja dzieci – OA Caritas, 1 - kwalifikacja dzieci - inny ośrodek, 2 - adopcja wewnątrzrodzinna, dodatkowo: 3 dzieci trafiło do rodzin przygotowanych i kwalifikowanych przez OA Caritas, sprawę prowadził inny ośrodek
w 2013 roku	11 w tym: 4 - kwalifikacja dzieci –OA Caritas, 6 - kwalifikacja dzieci - inny ośrodek, 1 – adopcja wewnątrzrodzinna, dodatkowo: 5 dzieci trafiło do rodzin przygotowanych i kwalifikowanych przez OA Caritas, sprawę prowadził inny ośrodek
w 2014 roku	14 w tym: 7- kwalifikacja dzieci – OA Caritas, 3 - kwalifikacja dzieci - inny ośrodek, 4 – adopcja wewnątrzrodzinna, dodatkowo: 7 dzieci trafiło do rodzin przygotowanych i kwalifikowanych przez OA Caritas, sprawę prowadził inny ośrodek
w 2015 roku	7 w tym: 4 - kwalifikacja dzieci – OA Caritas, 1 - kwalifikacja dzieci - inny ośrodek, 2 - adopcja wewnątrzrodzinna

Na podstawie badanej dokumentacji stwierdzono, iż w latach 2012 – 2015 nie było przypadków, w których dzieci zakwalifikowane przez Ośrodek Adopcyjny do przysposobienia krajowego na dalszym etapie procedury zostały zakwalifikowane do przysposobienia międzynarodowego.

2. Informacje dotyczące kandydatów do przysposobienia:

Liczba kandydatów, którym wydano pozytywną opinię kwalifikacyjną

w 2012 roku	18 osób (9 małżeństw)
w 2013 roku	16 osób (8 małżeństw)
w 2014 roku	26 osób (12 małżeństw, 2 osoby samotne)
w 2015 roku	12 osób (6 małżeństw)

Liczba kandydatów, którym odmówiono kwalifikacji wraz z analizą przyczyn odmowy

w 2012 roku	0 opinii z odmową kwalifikacji,
w 2013 roku	0 opinii z odmową kwalifikacji, 1 negatywna ocena wstępna (po diagnozie psychologiczno-pedagogicznej uznano, że osobiste kwalifikacje kandydatów nie dają rękojmi właściwego zabezpieczenia potrzeb dziecka)
w 2014 roku	1 dyskwalifikacja po uprzedniej pozytywnej kwalifikacji (kandydaci po umieszczeniu dziecka w rodzinie wycofali wnioski o przysposobienie i oddali dziecko)
w 2015 roku	1 dyskwalifikacja (kandydaci wycofali wniosek o przysposobienie w okresie kontaktów z dziećmi – kryzys rodzinny), 1 negatywna ocena wstępna (po diagnozie psychologiczno-pedagogicznej uznano, że osobiste kwalifikacje kandydatów nie dają rękojmi właściwego zabezpieczenia potrzeb dziecka)

W Ośrodku, zgodnie z procedurą, po wstępnej diagnozie dokonywana jest wstępna ocena kandydatów umożliwiająca udział w szkoleniu. W przypadku oceny negatywnej kandydaci nie są kierowani na szkolenie.

Liczba kandydatów utraconych (kandydatów posiadających pozytywną opinię kwalifikacyjną, którzy nie zaakceptowali propozycji adopcji konkretnego dziecka lub dzieci) wraz z powodami odmowy przyjęcia propozycji - nie dotyczy (w latach 2012-2015 nie było takiego przypadku).

3. Udział pracowników ośrodka w zespołach do spraw oceny zasadności pobytu dziecka oraz współpraca z powiatowymi centrami pomocy rodzinie.

Ośrodek Adopcyjny do końca 2011r. regularnie współpracował z kilkoma Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie, tj. w Nakle, Chełmnie, Tucholi, Więcborku, Bydgoszczy (powiat), Bydgoszcz (miasto). Z dniem 01.03.2012 r. Ośrodek rozpoczął działalność jako zadanie współfinansowane ze środków Województwa Kujawsko-Pomorskiego, powiaty nie podjęły współpracy z Ośrodkiem, który w okresie styczeń - luty 2012 nie świadczył usług.

Obecnie Ośrodek współpracuje głównie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Bydgoszczy w zakresie swoich zadań. Współpraca przebiega bardzo dobrze. Przedstawiciel OA Caritas uczestniczy w posiedzeniach zespołu do spraw oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych powoływanego przez MOPS.

Ośrodek podejmował starania o nawiązanie współpracy z innymi powiatami i nadal je podejmuje, przy czym większość PCPR z terenu naszego województwa współpracuje z Kujawsko-Pomorskim Ośrodkiem Adopcyjnym w Toruniu.

Udział pracowników ośrodków w zespołach do spraw oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

w 2012 roku	8
w 2013 roku	8
w 2014 roku	7
w 2015 roku	7

Powiaty są zainteresowane prowadzeniem przez Ośrodek Adopcyjny szkoleń dla opiekunów zastępczych, jednak OA Caritas nie otrzymał żadnych środków na podjęcie tego działania.

4. Informacje dotyczące przeprowadzonych procedur adopcyjnych oraz udzielonych porad, promowanie idei adopcji.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono:

Liczba przeprowadzonych procedur adopcyjnych

2012 roku	7	(5 + 2 procedury adopcji wewnątrzrodzinnej)
2013 roku	5	(4 + 1 procedura adopcji wewnątrzrodzinnej)
2014 roku	11	(7 + 4 procedury adopcji wewnątrzrodzinnej)
2015 roku	6	(4 + 2 procedury adopcji wewnątrzrodzinnej)

W ocenie Kierownika OA Caritas spadek liczby przeprowadzonych procedur adopcyjnych uwarunkowany jest ograniczoną współpracą z PCPR, co przekłada się na nierówny dostęp do informacji o dzieciach zgłaszanych do przysposobienia.

Liczba udzielonych porad.

	Kandydaci	Rodziny naturalne	Rodziny adopcyjne/ po adopcji	Razem
w 2012 roku	451 (448 dla małżeństw i 3 dla osób samotnych)	30	31	512
w 2013 roku	464 (444 dla małżeństw i 20 dla osób samotnych)	24	22	510
w 2014 roku	510 (484 dla małżeństw i 26 dla osób samotnych)	34	38	582
w 2015 roku	466 (458 dla małżeństw i 8 dla osób samotnych)	63	42	571

Porady rozumiane są jako spotkania indywidualne z kandydatami i rodzinami - konsultacje, rozmowy – osobiste i telefoniczne, także w trakcie diagnozy pedagogiczno-psychologicznej. Ośrodek Adopcyjny prowadzi rejestr udzielanych porad.

Promowanie idei adopcji, w tym poszukiwanie kandydatów do przysposobienia dziecka:

- stały dyżur Ośrodka Adopcyjnego – wtorek, środa, czwartek w godzinach 12.00-16.00, piątek w godzinach 12.00-15.00 – informacje i konsultacje,
- strona internetowa www.caritas.bydgoszcz.pl,
- media społecznościowe – Facebook,
- książka Magdaleny Grycman „Dom na nowo malowany”- wersja uaktualniona (2016), recenzja w książce p. A.R.- kierownika OA Caritas.

W związku z realizacją tego zadania Ośrodek nie otrzymał żadnych dodatkowych środków. Podejmowane działania promocyjne są odpowiednie do możliwości kadrowych i finansowych.

Podsumowując:

Analiza dokumentacji dotyczącej procesu kwalifikacji dzieci, przeprowadzania szkoleń, przygotowania kandydatów, prowadzenia rejestrów, przekazywania danych do WBD (wojewódzkiego banku danych) wskazuje, iż Ośrodek Adopcyjny Caritas Diecezji Bydgoskiej realizuje swoje zadania prawidłowo w oparciu o obowiązujące przepisy prawne.

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie.

W związku z tym nie wydano zaleceń pokontrolnych.

Zespół kontrolny:

Samodzielny Zespół ds.

Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej

Wydziału Polityki Społecznej

Zatwierdził:
wz. Dyrektora WPS
Danuta Skierska
dn. 15.07.2016r.